

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Inițierea cadrelor didactice în mentoratul studenților cu dizabilități

”MĂSURI DE SUPORT PENTRU PREVENIREA ABANDONULUI EDUCAȚIONAL ȘI FACILITAREA PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE ȘI FINALIZARE CU SUCCES A STUDIILOR ADAPTATE NEVOILOR ELEVILOR ȘI STUDENȚILOR DIN REGIUNEA SUD-MUNTENIA”, COD 327741

Expert A 3.1 Avram Daniela

Expert A 3.2 Husu Adela

Expert A 3.2 Moise Virgil

Expert A 3.3 Nistor Denisa

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Definirea termenilor specifici

Deficienta - absenta, pierderea sau alterarea unei structuri ori unei functii rezultand in urma unei maladii, unui accident sau a unei perturbari, care impiedica participarea normala la activitate in societate a persoanei;

Incapacitatea - limitarea functionala datorata deficientei/disfunctionalitatii fizice, telectuale sau senzoriale, de conditi de sanatate sau mediu, care reduc posibilitatea individului de a realiza o activitate ori un comportament;

Dizabilitatea - rezultatul interactiunii dintre o persoană care are o infirmitate și barierele ce tin de mediul social si atitudinal de care ea se poate lovi.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

➤ Modele de dizabilitati

Modelul Medical

- Dizabilitatea este privita ca "tragedie personala";
- Dizabilitatea este problema individului;
- Profesionistul evalueaza, decide si ofera tratament;
- "Cura" este data de medicatie;
- Persoana cu dizabilitati trebuie sa se adapteze la mediu;
- Persoana cu dizabilitati are nevoie de ajutor si este dependenta;
- Adaptarile sunt in responsabilitatea individului.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Modelul social

- Dizabilitatea este efectul opresiunii sociale;
- Dizabilitatea este o problema sociala;
- Grupurile de suport reprezinta "cura";
- Responsabilitatea este atat individuala cat si colectiva;
- Persoanele cu dizabilitati sunt experte in propria problematica;
- Persoanele cu dizabilitati au nevoie de facilitati, au drepturi, nevoi si isi pot lua singure deciziile.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Organizația Națiunilor Unite arată că în jur de 10% din populația lumii, 650 de milioane de oameni, trăiesc cu o dizabilitate

Relatia ÎNVĂȚARE- DEZVOLTARE la persoanele cu cerinte educative speciale

Limitarea accesului la informatie, o diminuare si îngustare a activismului operational și o tendință de (auto)izolare.

Întârzieri în dezvoltare, inegalități în structurarea personalitatii și dificultăți în procesul de socializare.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

“Singura dizabilitate în viață este o atitudine negativă.” ~ Scott Hamilton ~

Ce este dezvoltarea?

Proces complex de formare treptată a individului ca personalitate, bazat pe creșterea în plan bio-morfologic, maturizarea în plan psiho-funcțional și socializarea în planul adaptării la condițiile de mediu.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Tulburarea de dezvoltare

Desemnează o deficiență cronică severă, determinată de o dizabilitate mentală sau fizică, care se manifestă înainte de 22 ani și care limitează funcționarea în minim 3 domenii majore de activitate și reflectă necesitățile persoanei pentru îngrijire planificată, tratament sau alte servicii.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Clasificarea tulburarilor dezvoltării

- **Stari stabile de "nedezvoltare"** (deregări globale sau "totale" ale personalitatii);
- **Stari de dezvoltare întârziată** (ritm încetinit de formare a diferitelor paliere ale personalitatii);
- **Stari de dezvoltare deteriorată** (manifestată printr-un complex de tulburări și dezechilibre emotional-afective, prin insuficiente ale controlului voluntar și al stăpânirii pornirilor instinctuale, prin forme de regres intelectual și comportamental);

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Clasificarea tulburărilor dezvoltării

- **Stări de dezvoltare deficitara** (determinate de afecțiuni grave ale analizatorilor, ale limbajului, ale aparatului locomotor, precum și de maladii cronice invalidante);
- **Stări de dezvoltare distorsionata;**
- **Stări de dezvoltare dizarmonica.**

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Dezvoltarea compensatorie

- Este o lege a dezvoltării personalității, mecanism biologic de mentinere și redresare a funcțiilor vitale ale organismului;
- Trăsătură comună tuturor organismelor;
- Proces aparte de dezvoltare, în condițiile cărora se formează noi sisteme dinamice de legături conditionate, au loc diferite substituiri, se produc corectări și refaceri ale unor funcții distruse sau nedezvoltate, se formează modalități de acțiune și însușire a experienței sociale.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Legislatia din România privind persoanele cu dizabilitati

In Legea 448/612/2006, republicata in 2011 se mentioneaza urmatoarele:

Educatie

Art. 15. - (1) Persoanele cu handicap au acces liber si egal la orice forma de educatie, indiferent de vârstă, in conformitate cu tipul, gradul de handicap si nevoile educationale ale acestora.

Art. 16. - (1) Educatia persoanelor cu handicap este parte integrantă a sistemului national de educatie, coordonat de Ministerul Educatiei, Cercetării si Tineretului.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Art. 18. - (1) In cadrul procesului de învățământ, indiferent de nivelul acestuia, persoanele cu handicap au dreptul la: dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului și gradului de handicap și utilizarea acestuia; adaptarea mobilierului din sălile de curs; cursuri în format accesibil pentru studenții cu deficiențe de vedere; utilizarea echipamentelor și softurilor asistive în susținerea examenelor de orice tip și nivel".

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Accesibilitate

”**Art. 61** - In vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap la mediul fizic, informational si comunicational, autoritățile publice au obligatia să ia următoarele măsuri specifice: să promoveze si să implementeze conceptul Acces pentru toti; sa faciliteze accesul persoanelor cu handicap la noile tehnologii; să asigure interpreti autorizati ai limbajului mimico-gestual si ai limbajului specific persoanelor cu surdocecitate.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Tipuri de dizabilitati

- Dizabilitati vizuale;
- Dizabilitati auditive;
- Deficiente fizice;
- Deficiente somatice;
- Tulburari de invatare;
- Tulburari de comportament.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

DIZABILITATI VIZUALE (DEFICIENȚE DE VEDERE)

Definiție:

Deficiența de vedere este o deficiență de tip senzorial și constă în diminuarea în grade diferite (până la pierderea totală) a acuității vizuale.

Tipuri: cecitatea și ambliopia.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Caracteristici:

- Inhibarea reacțiilor motorii de orientare;
- Dificultati in comutarea atentiei;
- Mobilitate scazuta;
- Modificari ale aspectelor morfo-functionale, etc.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Accesibilitate:

- Materialele vizuale trebuie insotite de **descrieri verbale**;
- Vorbitorii trebuie sa se prezinte publicului astfel incat fiecare sa poata fi dentificat ulterior dupa voce;
- Fisele trebuie sa fie disponibile in format mare, audio, disc de computer, Braille.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Evaluarea studentilor cu dizabilitati vizuale:

- Timp extra;
- Tehnologie asistivă (soft de citire / vorbire ecran);
- Mărirea caracterelor pe foile de examinare;
- Material de evaluare in Braille;
- Folosirea TIC (tehnologia informatiilor computerizate);
- Asistent practic;
- Transcriptor; Asistent practic.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

DIZABILITATI AUDITIVE (DEFICIENȚE DE AUZ)

Definiție: Deficiența de auz este o deficiență de tip senzorial și constă în diminuarea în grade diferite (până la pierderea totală) a acuității auditive.

Tipuri de surditate:

- Surditate de transmisie;
- Surditate de tip percepție (surditate senzorio-neurală sau neurosenzorială);
- Surditate de tip mixt.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Caracteristici:

- Gandirea are un aspect concret si rigid;
- Capacitatea de memorare redusa;
- Decalaje in planul dezvoltarii proceselor psihice;
- Suspiciozitate, interpretativitate, sensibilitate.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Accesibilitate

- Stati cu fata la persoana atunci cand vorbiti;
- Oferiti posibilitatea unor pauze, intrucat cititul pe buze este solicitant;
- Vorbiti mai rar si adresati-va studentului si nu interpretului;
- Folositi expresii faciale, gesturi si o mimica bogata pentru a facilita transmiterea mesajului;
- Attentionati studentul atingandu-l uosr pe umar si abordati-l din fata sa din lateral.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Testarea persoanelor cu dizabilitate auditivă

- Folositi teste sau chestionare si in general, evaluarea scrisa;
- Oferiti mai mult timp;
- Evitati utilizarea de abrevieri sau jocuri de cuvinte prea complicate;
- Folositi fraze scurte;
- Fiti pregatit sa repetati, sa explicati sau sa reformulati.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

DEFICIENȚE FIZICE

Delimitari conceptuale în deficiențele fizice

Când se vorbește de deficiențe fizice, se au în vedere:

- infirmitățile motorii, dar pot fi incluse în această categorie și
- deficiențele funcției cardiorespiratorii, care influențează negativ capacitatea fizică.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Tipuri de deficiențe fizice:

- Deficiente ale fetei, capului si gatului;
- Deficiente de statica si postura;
- Deficiente de statura si corpolenta;
- Paralizii spastice sau flasce (hemiplegii, tetraplegii, paraplegii);
- Deficiente mecanice si motrice ale membrilor superioare si/sau inferioare.

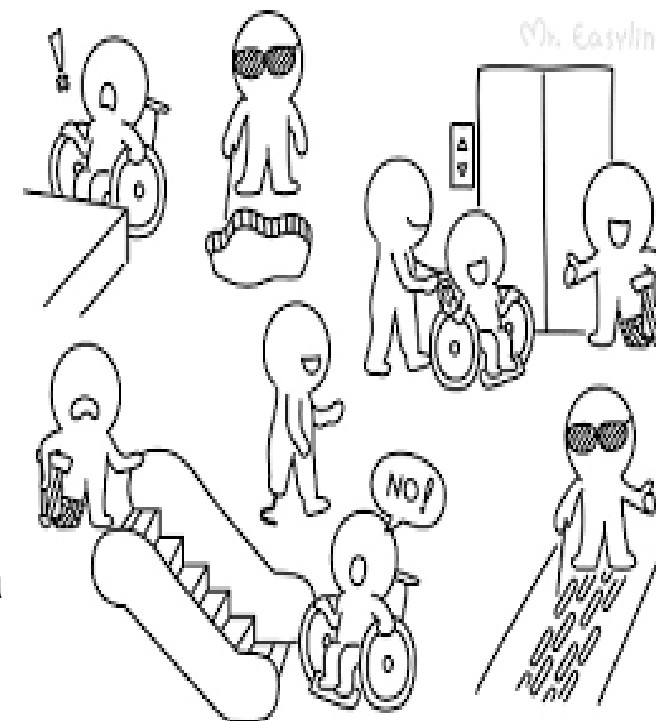

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Accesibilitate

- Incurajati persoana sa ceara ajutorul si sa isi exprime nevoile;
- Folositi tehnologia asistiva atunci cand este necesara;
- Oferiti mai mult timp in pauze studentului cu dizabilitati fizice;
- Incurajati implicarea acestor studenti in activitatea de grup;
- Verificati accesibilitatea locatiilor;
- Incurajati suportul din partea colegilor atat cu privire la depasirea abrierelor fizice cat si pentru cele ce tin de invatare.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Testarea persoanelor cu deficiențe fizice

- Acordati mai mult timp pentru activitati;
- Oferiti un spatiu adecvat pentru testare;
- Evitati discriminarea studentului prin oferirea de sarcini mai usoare, atunci cand este vorba doar despre sarcini ce presupun efort intelectual;
- Evitati un timp de asteptare prelungit pentru persoanele cu dizabilitati fizice;
- Permiteti si evaluarea orala sau utilizarea unei persoane pentru scrierea raspunsurilor.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

DEFICIENȚE SOMATICE

Deficiențele somatice se referă la o categorie aparte de tulburări ce survin consecutiv unor boli sau sindroame somatice.

Exemple: epilepsia, cancerul, diabetul.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Modalitati de lucru:

- Incercati sa va informati asupra bolii ce determina deficienta;
- Instruiti-va cu privire la mijloacele de prim ajutor;
- Permiteti studentului pauze sau chiar iesirea din curs pentru administrarea medicatiei;
- Fiti intelegatori cu starea de sanatate a persoanei atunci cand este cazul;

Permiteti si lucrul de acasa atunci cand este posibil.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

TULBURARILE DE ÎNVĂȚARE

- Individul prezintă o tulburare într-unul sau mai multe procese psihice de bază;
- Individul prezintă dificultăți de învățare;
- Problemele individului nu sunt, în primul rând, determinate de cauze legate de deficiente;
- Există o diferență serioasă între potențialul de învățare aparent al elevului și nivelul redus al achizițiilor sale;
- Problema aparține caracteristicilor intrinseci ale persoanei

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

TULBURARILE DE COMPORTAMENT

Tulburările de comportament sau modificările de comportament sunt forme de dezechilibru psihic, ce implica tulburari în sfera emoțional-volitivă, ca urmare a unei leziuni cerebrale pre- sau post-natale, a unor structuri psihice morbide de natura sociogena .

Aceste devieri de conduita sunt, asadar, nu doar abateri de la normele starii de sanatate, ci si de la normele morale, cu daune resimtite în raporturile sociale normale.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

TULBURARILE DE COMPORTAMENT

Din punct de vedere psihologic, indivizii care au astfel de comportamente aberante prezintă dezechilibre sau o stare deficitară în unul sau pe palierele:

- maturizării psihice;
- structurării conștiinței de sine și a conștiinței sociale;
- asimilării normelor și valorilor social-culturale;
- structurării motivational-caracteriale;
- maturizării sociale

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

CARACTERISTICILE ESENȚIALE PENTRU PROFESORUL CARE URMEAZĂ SĂ LUCREZE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- Să fie tolerant;
- Să fie flexibil; să aibă o mai mare deschidere către situații noi;
- Să arate empatie, corectitudine și atenție;
- Să fie cooperant;
- Să dovedească capacitate adaptativă;
- Abilitatea de a proiecta, dezvolta și utiliza instrucțiuni individualizate vă va fi folositoare în activitatea didactică

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE COMUNICARE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- Comunică și comportă-te ca și cum ai discuta cu oricine altcineva.
- Dacă este necesar, adaptează-ți metoda comunicării la nevoile oamenilor.
- Folosește cele 4 reguli principale de comunicare:
 - rămâi concentrat,
 - ascultă cu atenție,
 - încearcă să vezi punctul de vedere al celeilalte persoane,
 - răspunde cu empatie.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE COMUNICARE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- Vorbește direct persoanei cu dizabilități, nu prin intermediul asistentului, însoțitorului, sau interpretului care s-ar putea să fie prezenți.
- Nu vorbi despre persoana cu dizabilități ca și cum ar fi invizibilă, nu ar putea înțelege ceea ce se spune sau nu este în măsură să vorbească pentru ea.
- Nu ridiculiza pe cineva din cauza deficiențelor - acesta este un comportament opresiv și nu ar trebui să fie tolerat. În același timp, o atitudine de superioritate sau care arată un fals entuziasm este, de asemenea, înjositoare.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE COMUNICARE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- Alege-ți cuvintele - ai grijă să nu faci remarci personale intruzive, ofensatoare sau nepotrivite.
- Evită cuvintele sau frazele care pot forma o percepție eronată asupra persoanelor cu dizabilități.
- Folosirea în exces a cuvântului "Normal" ar putea fi nepotrivită pentru că este un termen foarte subiectiv - cine sau ce este normal, oricum?

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- 1. Comportă-te natural și cu respect, așa cum ai dori să fi tratat și tu;**
- 2. Nu presupune, întreabă!**
 - Nu presupune nimic legat de o persoană cu dizabilități. Doar pentru că o persoană are o deficiență, nu înseamnă că are și altele (de exemplu: o persoană într-un scaun cu rotile nu are neapărat o dizabilitate mentală, iar o persoană nevăzătoare nu are neapărat o problemă cu auzul).
 - Dacă nu ești sigur/ă dacă te porți în mod corespunzător sau folosești un limbaj adecvat, pur și simplu întreabă.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

3. Contactul vizual – uită-te întotdeauna direct la persoana cu care vorbești.. același lucru este valabil și în cazul în care aceasta este o persoană cu dizabilități.

4. Tratează persoanele cu dizabilități cu demnitate și respect, nu cu condescendență și milă - nu vorbi de sus persoanelor cu dizabilități și nu te purta cu adulții de parcă ar fi copii. Nu pune persoanele cu dizabilități pe un pedestal și nu le vorbi cu exagerat entuziasm, de parcă îndeplinind activități cotidiene normale ar fi un lucru extraordinar.

5. Încurajează persoana să-și exprime opiniile - dacă persoana este adultă, trateaz-o ca atare, iar dacă persoana este un copil, ascultă-l și încurajează-l.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

6. Folosește un ton normal al vocii – ridicarea vocii provoacă confuzie, iar dacă persoana nu înțelege te va atenționa.

7. Asigură-te că evenimentele publice pe care le faci sunt accesibile prin luarea în considerare a nevoilor persoanelor cu dizabilități în faza de planificare. Dacă există o barieră de netrecut, anunță înainte de eveniment.

8. Respectă spațiul personal al persoanei cu dizabilități.

Exemplu: Păstrează o distanță de siguranță de scaunul cu roțile, dacă persoana folosește unul.

Nu te sprijini de fotoliul rulant al unei persoane și nici nu-l utiliza fără permisiune. Amintește-ți că un scaun cu roțile devine o extensie a corpului persoanei care îl folosește și este extrem de important pentru acea persoană. Același lucru este valabil pentru cârje, cadre și bastoane.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

9. Atingerea

- Nu atinge sau nu te juca fără permisiune cu un câine-ghid care asistă o persoană cu dizabilități. În acest caz, câinele nu este un animal de companie, el este responsabil pentru siguranța proprietarului și este întotdeauna ocupat.
- Nu atinge o persoană care are o dizabilitate, decât dacă există un motiv bun (cum ar fi strângerea de mână în semn de salut sau în cazul în care persoana a solicitat ajutor).
- Cu toate acestea, poți atinge ușor pe mână o persoană cu dizabilități de auz pentru a-i atrage atenția.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

- Nu te retrage dacă întâlnești o persoană cu SIDA; strângeți-i mâna ca oricărei alte persoane - nu poți lua SIDA printr o simplă atingere sau strângere de mână.
- Nu împinge niciodată scaunul cu roțile al unei persoane fără permisiunea acesteia.

10. Nu evita folosirea unor termeni sau expresii comune care conțin cuvinte ca "a vedea", "a merge" sau "a auzi" în jurul persoanelor cu dizabilități. A fi prea conștienți de invaliditatea unei persoane poate provoca disconfort și stânjeneală.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

SUGESTII DE INTERACȚIUNE CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

11. Nu ocupa locurile special amenajate în autobuz, nu folosi toaletele accesibile, nu parca în parcările sau alte spații rezervate și destinate utilizării de către persoanele cu dizabilități. Ceea ce pentru unii este o alegere, pentru alții este o necesitate.

12. Nu uita să te relaxezi

Cu toții facem greșeli. Dacă ai uitat vreo regulă de bună cuviință, cere-ți scuze. Important este să se păstreze simțul umorului și dorința de a interacționa.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

MONITORIZAREA INTEGRĂRII STUDENTILOR CU DIZABILITĂȚI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNȚUL UNIVERSITAR

- Personalul academic colectează, analizează și monitorizează activitățile și evaluările tuturor studenților;
- Monitorizarea permanentă este modalitatea prin care profesorii determină dacă strategiile lor funcționează pentru toți studenții și care dintre aceștia au nevoie de intervenții speciale;
- Monitorizarea studenților se face printr-un Plan de Monitorizare.

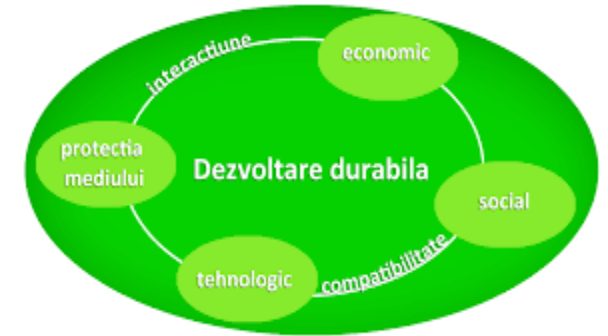

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

LOCUL SI ROLUL PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ÎN PROCESUL DEZVOLTARII DURABILE

- Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) definește dezvoltarea durabilă ca fiind „dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.”
- Comisia acordă o atenție sporită tinerilor cu dizabilități în ceea ce privește trecerea acestora de la o formă de învățământ la piața muncii.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Bibliografie

1. Bandula A., Rusu C., - Dictionar selectiv, Edit. Pro-Humanitate, București, 1999.
2. Baban A., (coordonator) - Consiliete educațională, Imprimeria Ardealul, Cluj Napoca, 2001.
3. Stan, E., – Educația incluzivă. Fundamente, dimensiuni aplicative și strategii de implementare, Editura Universitară, București, 2014.
4. Gherguț, A., Cozma T.,– Introducere în problematica educației integrate, Editura Spiru Haret, Iași, 2016.
5. Gherguț, A., – Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2010.
6. Gherguț, A., – Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale, Editura Polirom, Iași, 2000.
7. Consiliul Europei – Higher Education and Disability: Inclusion, Not Segregation
8. Legea nr. 448/2006 – privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.
9. ENIL – European Network on Independent Living: Higher Education Access Toolkit.
10. OMS – Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (CIF).
11. UNESCO – Guide for Inclusive Teaching at the University Level.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Site-uri utile

- <http://www.makoa.org/index.htm> - dizABILITATE Informații și resurse;
- <http://www.disabled-world.com/> - Informații pentru persoanele cu dizabilități;
- www.miusa.com - site american de informații cu privire la ONG-urile și training-urile pentru persoanele cu dizabilități din întreaga lume;
- <http://niepelnosprawni.pl/> - site polonez pentru persoanele cu dizabilități;
- <http://www.bizeps.or.at/> - site austriac cu știri despre activitățile care implică persoane cu dizabilități;
- <http://www.views.be/> - site belgian cu noutăți legate de persoanele cu deficiențe de vedere (în engleză și franceză);
- <http://www.disabili.com/> - site italian cu privire la toate aspectele legate de dizabilitate și modalități prin care persoanele cu deficiențe își pot îmbunătăți viața.

